

POËZIE, EEN LUXE-ARTIKEL?

Een product van de babyboomgeneratie zit rustig voor me op het terrasje van het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten in Antwerpen. Een bescheiden man met veel geduld. **François Vermeulen** speelt een niet-te-onderschatten rol in poëzieland: redacteur van Schoon Schip en Digther en als verantwoordelijk uitgever van het e-zine Stroom probeert hij lezers, met poëzie, op een positieve manier te verbazen. Hij gaf zestig Antwerpse dichters een virtueel onderdak op zijn website. Daarnaast is hij zelf als Eigen-Zinnig dichter en kunstenaar actief en onlangs verscheen zijn poëtica in [Krakatau](#). Het belooft een boeiend gesprek te worden.

Om met de deur in huis te vallen. Wat maakt je Eigen-Zinnig (= naam van zijn website)?

De betekenis van de woorden apart is duidelijk. Samengetrokken betekent het mijn eigen wil volgen. Van Dale noemt dat ‘tegen de waarschuwingen van anderen in.’

Je leeft dan wellicht een spannend bestaan. Loop je nooit tegen de lamp?

Zo ervaar ik dat niet en als ik al enkele keren tegen de lamp ben gelopen dan bleken het toch geen grote lichten te zijn.

Stroom wordt als bijlage in een vierhonderdtal virtuele postvakjes afgeleverd. Is het e-zine ooit op een andere manier verschenen?

De voorloper was het gedrukte tijdschrift Eigen-Zinnig (1996-2001) dat ik gratis verspreidde. Met Stroom startte ik om twee redenen. Kostenbesparend en toch meer lezers, dichters in de belangstelling brengen die onterecht te weinig aandacht krijgen in de media. Oorspronkelijk werd Stroom in de mail verstuurd, maar met een pdf-file is de lay-out verzorgder en geeft een afdruk een mooier resultaat. Want ondanks de vluchtigheid van het medium hoop ik dat de abonnees een geprinte versie bijhouden.

Kunnen lezers van Meander hun gedichten inzenden voor Stroom?

Neen. Ingezonden kopij wordt niet gepubliceerd. Ik vertrouw op de auteurs die meewerken aan Stroom en weet waarvoor ze staan. Rose Vandewalle (redactie), Aleidis Dierick, Hugo Verstraeten (redactie), Francis De Preter, Bert Bevers, Carl De Strycker en Germain Droogenbroodt steken als vaste medewerkers veel energie in Stroom en dat is te merken aan hun kwaliteitsvolle bijdragen.

Wie krijgt uiteindelijk een plaatsje in Digther?

De redactie beoordeelt de ingezonden kopij. De poëtica van hoofdredacteur Hugo Verstraeten en redactieleden Diana Feys, Frank Decerf, Alain Delmotte, Danny Decaestecker en mezelf loopt niet gelijk wat de vergaderingen best boeiend maakt. Opbouwend en nooit ten koste van de poëzie of het proza. Voor het tijdschrift Digther wil ik trouwens wel een oproep doen. Iedereen mag kopij mailen naar redactie_digther@hotmail.com.

Krijgen inzenders een motivering waarom hun werk niet verschijnt?

Het is best moeilijk om het werk van een dichter te beoordelen. Daarom vragen we meerdere gedichten in te sturen, zodat we een beter inzicht krijgen in het werk van de auteur. Aan niet geselecteerde auteurs wordt, als zij er om vragen, een verduidelijking van die beslissing gegeven.

In de beginselverklaring van [Digther](#) is onder andere te lezen dat Digther een eigen plaats in neemt binnen het schrijvende en kunstminnende gedeelte van het Nederlandstalig lezerspubliek: eigen-aardig en eigen-zinnig. Hoe onderscheidt Digther zich precies van andere tijdschriften?

Zowel qua lay-out als inhoudelijk. De inhoud (van ieder tijdschrift) wordt bepaald door de visie en de standpunten van de redactie én van de manier waarop die worden geformuleerd. Ik vind het belangrijk dat de redactie het literaire (beoordelings)pad op een integere manier bewandelt en de lezers op intrigerende kopij trakteert. Dit blijft een mooie en constante uitdaging.

Wat voor tijdschrift is ‘Schoon Schip Nederland’?

Het is een Vlaams-Nederlands literair/cultureel tijdschrift dat vanuit Assen door de hoofdredacteur Raymond ten Berge wordt geleid. Poëzie, proza, essays, beeldende kunst en reisverslagen komen aan bod. Het resultaat is een zeer gevarieerd tijdschrift van een zestigtal A4 bladzijden. Ieder kwartaal lever ik een tiental bladzijden kopij met bijdragen van of over Vlaamse auteurs. Op het redactieadres De Vallei 42, 9405 KK Assen zijn interessante bijdragen steeds welkom.

Op uw website staan zestig Antwerpse dichters. Hoe ben je hiertoe gekomen?

Naar aanleiding van de door mij samengestelde en uitgegeven bloemlezingen ‘Woordpoort naar 2000’ (1999) en ‘Diptiek’(2000) en bij diverse lezingen heb ik meerdere Antwerpse auteurs ontmoet. In die periode stelde ik vast dat – voor zover ik kon nagaan – geen enkele Vlaamse dichter een eigen website had. Dit in tegenstelling met de Nederlandse collega’s. Ik wist in no time meer over het poëzielandschap in Groningen dan wat in mijn achtertuin gebeurde. Naast mezelf kenbaar maken, leek het me opportuun om de Antwerpse dichters in groep op het Internet te plaatsen. Van de auteurs, met een gedicht op de website, heb ik de ‘officiële’ toelating gekregen. Waarom enkel Antwerpse dichters? Die beperking heb ik me opgelegd om tijd voor andere zaken over te houden.

Om zelf te schrijven, vermoed ik. Welke thema’s komen aan bod en hoe evolueert zulk proces?

Waarschijnlijk heeft het met mijn generatie te maken waardoor het maatschappijkritische me niet vreemd is. Ik hou van een verhaal in een gedicht. Dat hoeft niet altijd expliciet aanwezig te zijn. Soms staat er meer tussen de regels. Het existentialisme houdt me bezig en een filosofische ondertoon is regelmatig terug te vinden. Sommige gedichten hebben autobiografische elementen wat me normaal lijkt. Ik sta met beide voeten en al mijn zintuigen in deze wereld. Nochtans heb ik niet het gevoel dat ik me bloot geef of te kwetsbaar opstel. Ik creëer de nodige afstand door te relativieren. Een scheut cynisme is een vorm van zelfbescherming. Dat maakt mijn gedichten soms koud en hard. Dus wellicht niet zo gewaardeerd door mensen die van ‘mooie’ poëzie houden.

Naast de poëzie hou je je bezig met beeldende kunst: fotografie, computercomposities en schilderen met olieverf. Laat je in jouw kunstwerken de emoties spreken?

Ik voel geen behoefte om mijn emoties beeldend te verwerken. Ik word niet gedreven door angst, verdriet, liefde, woede, haat. Het kadreren van (meestal felgekleurde) [beelden](#) is mijn uitdaging. Als ik merk dat het proces van verbeelding en fantasie uiteindelijk een compositie oplevert die mij aangenaam op het netvlies brandt dan klopt mijn hart wel sneller en ervaar ik een héhé-moment van tevredenheid.

François, het is een vraag die spontaan bij me opkomt. Vergeef me het clichégehalte. Maar alles in je lijkt poëtisch te kloppen. Wat zou er gebeuren als die motor er niet meer zou zijn?

Deze vraag kan pas naar waarheid beantwoord worden als het feit zich stelt. Poëzie neemt inderdaad een belangrijke plaats in, maar is niet onontbeerlijk om een goed leven te hebben. Het is een verrijkend aspect in het menselijke bestaan. Sommigen beweren dat poëzie de wereld kan verbeteren. Ik geloof dat niet. Poëzie is een luxeartikel.

Een nogal drastische uitspraak. En wat gezegd van dichters die in de gevangenis belanden om hun poëzie?

Je kunt erom treuren maar poëzie wordt nu eenmaal door een beperkte groep op haar literaire waarde geschat. Sommigen proberen (als compensatie? – uit frustratie?) de maatschappelijke relevantie van poëzie te bewijzen met namen van verbannen/gevangen dichters. Nochtans ging het niet om hun poëzie maar om hun politieke ideeën. Die brachten hen in moeilijkheden. Hadden zij die met een megafon of pamflet verspreid, het resultaat was hetzelfde geweest.

Tenslotte, hoop ik dat je een antwoord weet te verzinnen op de vraag die sinds eeuwen door de Nederlandse letteren dendert: Weet u waar Egidius gebleven is?

Houston, we have a problem

*foto: zie bijlage
gedicht:*

CONSOLIDATIE

De uren zijn verstrengelde vingers
rond een lome lentemiddag.
Ons weegt de aanwezigheid
van de ander licht als een kinderhand.

De kracht van de stilte kent
geen grenslijn, de ogen volgen gebaren.
Vertrouwde tics en synchrone harten
schrijven een intieme codetaal.

François Vermeulen

Op de site van François vind je meer gedichten van hem en kan je inschrijven op het e-zine STROOM.

link naar website françois: <http://users.pandora.be/francois.vermeulen1/>

Interview afgenomen door Tine Moniek voor Meander nr 248, 29 augustus 2004